

การกลายความหมายแห่งศัพท์ทั้งหมด ดังที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเห็นได้ว่า ไม่ค่อยกลายเสียงด้วย และถึงจะกลายเสียง รูปศัพท์ ก็มักจะไม่ค่อยปรากฏมากนักในภาษาไทย เช่น อวน ซึ่งเป็นรูปศัพท์ ในมิที่ใช้ในภาษาไทย ส่วน เขาวน ที่แปลว่า ขวน ไม่ค่อยใช้ตามรูปคำเดิมใช้เหมือนหนึ่ง คำธรรมดา

แ้กรูปศัพท์ที่กลายทั้ง เสียงและความหมายในรูปศัพท์เดียวกันนั้น เบนการกลายอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งจะกล่าวต่อไป.

การกลายเสียงเพื่อไม่กลายความหมาย (Dissimilation)

การจะกล่าวถึงความหมายของ dissimilation นี้ ความถึง การทำให้แตกต่างกัน ในกรณีการ หมายถึงการเปลี่ยนอักขรวิธี หรือวิธี ใน วิสัณสียง อย่างใดอย่างหนึ่งในศัพท์เดียวกันให้แตกต่างกันเด่น เพื่อให้เข้าใจความหมายผิดเพี้ยนกันไป

ที่จริงการกลายเสียงความหนัก มักจะกลายเสียงเพื่อให้ออกเสียงสะดวก เมื่อเรากล่าวถึงเรื่องความหมายมากมัก ด้วยถึงจะกลายเสียง แต่ความหมายไม่ก็กลายไป ยิ่งคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง การกลายความหมาย ก็เป็นไปทางองเดียวกัน มุ่งหมายแต่ส่วนที่เกี่ยวกับความหมาย ไม่ค่อยเอาใจใส่ในเรื่องเสียง ศัพท์บางศัพท์ ที่เราขียนมาจากภาษาบาลี และสันสกฤต เสียงยาระกลายไปด้วย แต่ไม่ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ

เพราะรูปศัพท์เดิมไม่ได้ปรากฏนำมาใช้ในภาษาไทย ดังกล่าวมาแล้ว
แต่นอกจากการถอดเสียง และการถอดความหมาย ตามบรรพชา เช่น
ที่วานั้น ยังมีการถอดเสียงอีกพวกหนึ่ง ซึ่งสัมพันธ์กับการถอดความหมาย
คือถอดเสียงเพื่อจะแยกความหมายให้ความหมายกลายไปจากความหมาย
เดิม เพราะเราต้องการใช้รูปศัพท์เดิมที่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงเสียงและ
ความหมายในภาษาตาย ทั้งนี้ เพื่อให้คำใช้ในภาษามากขึ้น แต่ไม่ต้อง
ลำบากในอาระยะปฏิบัติให้หัดใหม่ เพราะมีรูปศัพท์เดิมเป็นแนวเทียบอยู่
แล้ว ทั้งนี้เช่น

กฺติ บ.ศ. แปลว่า ทาง สภาทความเป็นอยู่ และการเดิน เรา
ใช้ในความหมายเช่นเดียวกันนี้ ตามศัพท์ ๑-กฺติ และ ๒-กฺติ ส่วนที่ความ
หมายขยายตัวออกไป อาจไปหมายถึง " ถึงอันเดียวกันก็พร้อม เทอเป็น
เครื่องเล่นใจ " ดังกล่าวมาแล้ว

กฺติ ถอดเสียงจาก กฺติ และถอดความหมายจากความหมาย
เดิมของ กฺติ ที่แปลว่า ทาง หรือ การเดิน มาหมายถึงเฉพาะกับ " การ
คำเป็นเรื่องราวทางศาล "

ที่ไม่ได้ใช้ตามความหมายเดิมก็มี คือ หมายถึง " เรื่องราวตาม
บรรพชา " เช่น

" สหชาติตฺตฺฐุมิ สกฺมฺสฺรพฺทฺติ กฺังเทนฺกฺเรณฺทฺรํชามชาม "

(ตามคคฺเกท หน้า ๔)

" กฺติ นี้มี น.พ.เป็นคำปราม กับความมีเชือกความ จะนิทระปัดงค
(อนฺรูกคฺฉินท์)

" รงนชกฺงทุกฺกนฺทงโอรท ไท้ปรากฺกฺโดยกฺติ " (มหาชาติคำหลวง

หน้า ๕๐)

บริหาร บ.ส. แปลว่า การนำออกไป การรักษาดูแล กล่าวแก่
แก่ความบกพร่อง ทำให้ดีขึ้น เช่น ภายบริหาร แปลว่า การรักษาร่างกาย
ให้หายบกพร่อง นับเป็นความหมายข้างเคียงของความหมายเดิม เราใช้
คำ "บริหาร" ในความหมายเดียวกันว่า "ดูแลรักษา" เช่น งานบริ-
หารแผนก

บรรหาร กลายเสียงจาก บริหาร แปลง ให้ บริ เช่น บริ
ตามแนวเทียบที่แปลงศัพท์สันสกฤตที่มี ร. เป็นตัวสะกด ให้เป็น ร. หัน ดังกลา
มาแล้ว และไม่แตกเสียง ยิ่งแก้ไขให้ความหมายหายไปจากเดิม
เราใช้ "บรรหาร" ในความว่า "กล่าวหรือสั่ง" เป็นราชาศัพท์เช่น

"ยื่นสารบรรหารอรรถ มลลนาเบรিকা" (สมุทรโฆษ หน้า ๒๐๘.)

"คิดแล้วจึงมีเหตุบรรหาร โองการศรีสทศบงกช"

(รวมเกียรติ ร.๑ หน้า ๑๒๙)

"มีราชโองการบรรหารเหตุ เนรเทศตัวเราเข้าป่า"

(รวมเกียรติ ร.๖. หน้า ๘)

ความหมาย ของ "บรรหาร" นี้ว่าเนื่องมาจากความหมายเดิม
ที่หมายว่า "กล่าวแก่" เมื่อเราแปลงเสียง จึงจะไม่ กล่าวแก่ เพียง
กล่าวตามธรรมดา เราแก้ไขทำ "บรรหาร" ไค

วชิร บ. วชร ส. แปลว่า พ้าผา และหมายถึง เพ็ชรด้วย ไทย
ใช้คำ วชิร และ วชร ในความหมายว่า "พ้าผา" เท่านั้น มักใช้ตามรูป
ศัพท์เดิมที่แต่งด้วย, วชิร หรือ วชร เช่น วชิรขันธ์ - ผู้มีเครื่องทำไฟฟ้า
นาคอยู่ในมือ วชิรวุธ - ผู้มีเครื่องทำไฟฟ้ามาแบบอาวุธ (พระอินทร์)

วิเชียร แปลงเสียงจาก วชิร ให้ ฉะ งาม-ฉิ และ ฉิ งาม ฉิเย
ในภาษาไทยหมายความว่า "แก้ว" ซึ่งคงมีความหมาย "แก้วแหวน
เงินทอง" ไค เช่น เกวตัม "มณี" ดังกลาวว่า

"ควรที่วิเชียรจะไข่มเยน เขาบุษบกวิเชียรนัยกให้"

(รวมเกียรติ ร.๖ หน้า ๘๖)

เทียร แปลงเสียงจาก วร 'โห อะ เบน เอะ แลวนแปลง
ว. เป็น พ. เราใช้หมายถึง " รัตนะชนิกหนึ่ง " เป็นเครื่องประดับ
อันมีค่า ขึ้นอยู่ในจำพวก " นวรัตน " (แก้วเก้าประการ)

ฉะนั้นจะเห็นว่า เมื่อเราแปลงเสียงอย่างหนึ่ง ความหมาย
ย่อมไปอย่างหนึ่ง ถึงจะไม่กลายเป็นจากความหมายเดิมมากนัก แต่เรา
ก็ใช้ศัพท์ใช้ในความหมายต่าง ๆ กัน เป็นการเพิ่มฐานศัพท์ในภาษาให้มากขึ้น
โดยอาศัยรูปศัพท์เดิมเพียงศัพท์เดียว

วร ศัพท์นี้ ในถิ่นต่าง ๆ ของอินเดียออกเสียงเป็น ๒ อย่าง
พวกหนึ่งออกเสียงเป็น วร บางพวกออกเสียงเป็น พร (พธวะ) เมื่อ
เราเรียบเขาศัพท์ขึ้นมาใช้ เราเอาเสียงของศัพท์หนึ่งมาจากศัพท์ใช้ คือ วร
ไว้ใช้ในความหมายว่า " ประเสริฐ " อย่างเดียว เช่น วรภาพ -
ถ้อยคำอันประเสริฐ วรเวทย์ = ความรู้อันยอดเยี่ยม " เป็นต้น

ส่วน พร (ออกเสียงว่า " พรณ ") ที่ใช้ในอีกถิ่นหนึ่ง เรามัก
มาใช้ หมายถึงเพียง " บำเหน็จรางวัลที่เสียดูชจากผู้ตกศิษย์ " เท่านั้น

พระ แปลงเสียงจาก วร ด้วยการแปลง ว. โห เป็น พ. และ
ออกเสียงเป็นพระตามภาษาเดิม และใช้ตามความหมายของ " วร " ความ
หมายหนึ่ง คือ " ประเสริฐ " ใช้เป็นราชาศัพท์ ประกอบหน้านามศัพท์
เช่น พระโอรส, พระกรรม หมายความว่า " สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งอันประ-
เสริฐ " และนอกจากนี้ " พระ " ที่ใช้ตามลำพัง ยังหมายถึง " พระก
สงฆ์ " ได้อีกด้วย

การกลายเสียงของ " วร " เพื่อให้ความหมายต่าง ๆ นั้น
จึงดูเหมือนการเลือกใช้ศัพท์จากศัพท์ให้เสียงหนึ่งมีความหมายอย่างหนึ่ง ซึ่ง
ต่างเนื่องมาจากความหมายเดิมทั้งสิ้น

วรรค จาก วรก เราแปลง ร. สะกดโห เป็น ร. หัน ในภาษา

เดิม แปลว่า หมู, พวก, ตอน แต่ในภาษาไทย ใช้หมายถึง คำที่เข้าอยู่ในความ
 คนเดียวกัน หรือประโยคเดียวกัน เรียกว่า วรรคหนึ่ง ล้วนความหมายที่
 แยกไปทางไวยากรณ์ ก็หมายถึง หมูคำหรือหมู่อักษรที่มี ฉา นกรณเดียวกัน อยู่
 ในวรรคเดียวกันเป็นต้น

หรรค แปลง ว ใน หรรค ให้ เป็น พ. เราใช้ในความหมาย
 ว่า " หมู, พวก " เช่น หรรคกลิน หมายถึง ทหารเรือที่เป็นจางกลประจำ
 เรือ หรรคนาวิกโยธิน คือเหล่าทหารเรือที่ประจำการพลรบฝ่ายบก

ความหมายของ วรรค และ หรรค ดูเป็น ๆ จะเห็นว่ามี ความ
 หมายต่างกัน ในภาษาไทย ที่จริงความหมายตรงตามความหมายเดิมทั้ง ๒ ศัพท์
 แต่เรามักแยกความหมายเดิมออกใช้ เป็น ๒ ความ และจำกัดใช้ที่ใดหนึ่งใน
 ความอย่างหนึ่ง และเมื่อแปลงเสียงแล้ว ก็เลือกใช้ในความอีกอย่างหนึ่ง
 ทำให้จางายไม่สับสนความหมายกัน

วิหิ บ.ล. แปลว่า ชะบังคัม ประการ, โชค และ หริ เราใช้ในความ
 หมายขยว่า " ประการ " เท่านั้น ส่วนที่ควรการใช้ให้หมายถึง " หริ "
 เราแปลงเสียง ว ให้เป็น พ. ให้เสียงเป็น " หิ " ฉะนั้น คำ วิหิ และ
วิหิ จึงมีความหมายเพี้ยนเช่นเดียวกัน แต่เมื่อเปลี่ยนเสียงแล้วเราเลือก
 ใช้ให้ความหมายจำกัดที่ เปกและทาง เพื่อว่า เมื่อเพี้ยนเสียง ก็ไม่ถึงความ
 หมายที่อื่นที่

วิหิ จาก วิ-หิ บ.ล. แปลว่า การฝึกทางศิลปกรรม จรรยา,
 การนำ, การแนะนำ การสั่งสอน เราใช้ตามความหมายเดิม แต่มุ่งถึง
 " ระเบียบและชะบัง คัมทางความประพฤติ " เป็นส่วนสำคัญ

หิ แปลง ว เป็น พ. ความหมายในภาษาไทย ได้ย้ายที่มา
 หมายถึง " เงินค่ารับเป็นภาคหลวง " เป็นการลงโทษและสั่งสอนให้เช็ด
 หลาบ และใช้เพี้ยนอักษรวิหิเป็น วิหิเสียงต่างไปช่วย เช่นกล่าววว่า

" จะกล่าวถึงเจ้าบริวารช้อย ท่องเรื่องเงินที่ไผ่อยู่ในคลัง " (ขุนช้างขุนแผน หน้า ๓๕๕)

" ความแตกตื่นใหม่และไผ่ จะไปรบรบอย่างไรก็อย่างนั้น " (ขุนช้างขุนแผน หน้า ๕๗๖)

ส่วน " ไผ่กรรม " หมายถึง " การแนะนำผู้อื่นเรื่องทรัพย์สินสมบัติ " ไผ่ จึงหมายถึงจำเพาะแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงิน

วิเศษ ๘. แปลว่า ความแตกต่างจำเพาะลักษณะ, ความแปลกไปในทางดี โดยหมายความว่า " เล็กน้อย " เช่น วิเศษ-คุณ = คุณสมบัติอันเล็ก น้อย - วิเศษ = รสนอร่อยเล็ก เป็นต้น

เรามักใช้ในความหมายว่า " เล็กน้อย " โดยเฉพาะ และใช้ในลักษณะคำวิเศษณ์ประกอบคุณศัพท์และกิริยาเป็นส่วนมาก

พิเศษ แปลง ว. เป็น พ. ใช้จำเพาะความหมายที่ว่า " ความแปลกออกไป, ความต่างจากสิ่งอื่น ๆ "

งาน บ. แปลว่า ที่ตั้ง, เราใช้ในความหมายเดียวกันนี้ งาน จะ แทนจะให้ ณ. เป็นตัวสะกด อย่างคำ งาน เราแยกออกเสียง อะ ให้หายเสียงน. อีกหนึ่ง จึงได้รูปศัพท์ใหม่เสียงต่างจากเดิม และความหมายที่ใช้ได้แตกต่างจากเดิมไปด้วย คือหมายถึง " ที่ตั้งงาน หรือ ตำแหน่ง, ความเป็นอยู่ "

สาม จาก สาม ณ บ. แปลว่า ธรรมดา, ทวีไป ไทยเราใช้ตามความหมายของภาษาเดิม

สาม จาก สาม ณ บ. ในภาษาไทยเรานี้ใช้ในความหมายว่า " เลว " มีปรากฏในวรรณคดีต่าง ๆ เช่น

" ชิวชาและสาม คดีแดนจะเลวทราม " (มัทนะพาธา หน้า ๑๐๔)

ความหมายของ สามัญ ที่หายไปนี้ ถึง 'ในดินสอทุกก็มีเคา
เงื่อนที่จะใช้ในความหมายนี้ได้ เพราะ สามานย อาจแปลว่า เลวได้
เช่น ในคำ " สามานยวนิศา " คือหนังสือสำหรับคนทั่วไปอย่างแพศยา
สาขารณ บ.ศ. แปลเช่นเดียวกับ " สามัญ " คือ "ธรรมดา"
ทั่วไป " ไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ " เช่น สาขารณศัพท์ หมายถึงหนังสือ
ที่เป็นของกลาง (โลภณะ) เราใช้ศัพท์ตามความหมายเดิม

สาขารณ ศัพท์เดียว ณ ข้างท้ายออกโดยใช้การันต์มาเสียง
เดียว และให้ ร. เป็นตัวสะกด ใช้ในภาษาไทยว่า " ชั่วช้า เลวทราม"
คงจะถือว่า " ของธรรมดาทั่วไปย่อมเป็นของเลว " เช่นในภาษา
อังกฤษก็มีศัพท์ในทำนองที่ใช้เหมือนกัน คือคำ Vulgar ที่ศัพท์เดิม
แปลว่า " ธรรมดา " แต่ภายหลังมาแปลว่า " เลว " คงเป็นความ
คิดในแง่ผู้คิดว่า " ของใช้ที่เป็นของคนส่วนมากย่อมไม่ใช่ของดี "

เราใช้ความหมายนี้ในวรรณคดีโดยมาก เช่น

" กูๆ หินดีขุนมาร หยาบช้าสาขารณเป็นหนักหนา "

(รามเกียรติ์ ร.๑ หน้า ๖)

สารหัตถ์ จาก สรวทฺร, ส. และ สพ พทฺร, บ. หมายถึง
" ทุกแห่งหน, ในที่ทั้งปวง, ทั่วไป " ในภาษาไทยใช้กว้าง ๆ หมายถึง
" ทั้งหมด, ทุกสิ่งทุกอย่าง " ไม่จำกัดใช้เฉพาะแต่สถานที่ เช่น
" ไท้กลมเกลี้ยงเลี้ยงกันจนเป็นผี สารหัตถ์โรคาอัยยายี
ไต้คัมภีร์มังขินทุกวัน " (ขุนช้างขุนแผน หน้า ๓๕๖)

" ขี้อบเลี่ยมสารหัตถ์ จีให้พร้อม พอสุมที่ท่าปลอมแปลงมา "
(สังข์ทอง หน้า ๒๗)

" สารหัตถ์ศึคบบงบัวหลวง คอกควงเขี้ยวึงถกถึงสวรรค "
(รามเกียรติ์ ร.๒ หน้า ๓)

สารวัตร จาก สรวทฺร, ส. ความหมายเพี้ยนจาก " ทุก-

แห่งหน " เบน " ผู้ไปทั่ว ผู้ไปทุกแห่ง " ซึ่งได้แก่ " ผู้ตรวจการ
ดูแลการงาน และความประพฤติทั่วไป " เช่น

" สารวัตร รุ่งโรจน์โยธา ออกจากค่ายชายป่าหนาด "

(รวมเกียรติ ร. ๑ หน้า ๑๐๘)

ทั้งนี้ อาจจะมีจาก ตำรวจสารวัตร ก็ได้ คำ สารวัตร
ที่เป็นคุณศัพท์จึงมากกลายเป็นนาม
